

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

08.12.2016 № 149 - рк/к

м. Харків

ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА
площа Конституції, 7, м. Харків,
61003

Про припинення бездіяльності,
яка містить ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

За результатами розгляду заяв ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "ХАРКІВСЬКИЙ КОТЕЛЬНО-МЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД" (вх. від 01.07.2015 № 2727/П-62) та фізичної особи [REDACTED] (вх. від 03.09.2015 № 3613/К-263) про порушення законодавства про захист економічної, дослідження ринків послуг централізованого водовідведення, на підставі подання першого відділу досліджень і розслідувань від 24.09.2015 № 372 про ознаки вчинення ХАРКІВСЬКОЮ МІСЬКОЮ РАДОЮ (надалі – Міська рада) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого абзацом дев'ятим частини другої статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, адміністративною колегією Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України прийнято розпорядження від 28.09.2015 № 150-рп/к про початок розгляду справи № 1/03-129-15 (надалі – Справа).

В ході розгляду Справи встановлено наступне.

Міська рада зареєстрована 21.05.1997 за № 1 480 120 0000 027174. Ідентифікаційний код – 04059243. Місцезнаходження: 61003, м. Харків, площа Конституції, 7.

У розумінні статей 5 та 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» Міська рада входить до системи місцевого самоврядування та є органом місцевого самоврядування, що представляє відповідну територіальну громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

Відповідно до статті 11 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах рад є, зокрема, їх виконавчі комітети. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад є підконтрольними і підзвітними відповідним радам.

Згідно з частиною шостою статті 59 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" виконавчий комітет сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради в межах своїх повноважень приймає рішення.

Діяльність у сфері надання послуг з централізованого водовідведення регулюється, зокрема, Правилами користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27 червня 2008 р. N 190 (надалі – Правила

користування системами централізованого водопостачання та водовідведення), Правилами приймання стічних вод підприємств у комунальні та відомчі системи каналізації населених пунктів України, затвердженими наказом державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 19.02.2002 № 37, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26.04.2002 № 403/6691 (надалі – Правила приймання стічних вод), Інструкцією про встановлення та стягнення плати за скид промислових та інших стічних вод у системи каналізації населених пунктів, затвердженою наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 19.02.2002 № 37, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.04.2002 за № 402/6690 (надалі - Інструкція) та іншими нормативно – правовими актами.

Пунктом 1.5 Правил приймання стічних вод передбачено, що на підставі цих правил та Інструкції водоканали розробляють місцеві правила приймання стічних вод підприємств у систему каналізації населеного пункту, у яких установлюються допустимі концентрації для кожної забруднюючої речовини, що може скидатися підприємствами в систему каналізації, а також відображаються місцеві особливості приймання стічних вод підприємств у міську каналізацію.

Відповідно до пункту 1.6 Правил приймання стічних вод місцеві правила приймання стічних вод підприємств у систему каналізації населеного пункту згідно з Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні" затверджують виконавчі органи місцевих рад за поданням водоканалів після погодження з територіальними органами Мінекоресурсів та Міністерства охорони здоров'я України.

Рішенням виконавчого комітету Міської ради від 08.09.2010 № 321 затверджені Правила приймання стічних вод споживачів у каналізаційну мережу м. Харкова (надалі – Місцеві правила приймання стічних вод).

За інформацією Міської ради, наданою листом від 12.02.2016 № 1356/9-16, Місцеві правила розроблялись ТОВ «УкркомунНДПрогрес» за участю КП КГ «Харківкомуночиствод» (на теперішній час КП «Харківводоканал»).

Відповідно до статті 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно – господарського управління та контролю зобов'язані погоджувати з Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями проекти нормативно – правових актів та інших рішень, які можуть вплинути на конкуренцію, зокрема щодо створення суб'єктів господарювання, встановлення і зміни правил їх поведінки на ринку, або такі що можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на відповідних ринках, а також одержувати дозвіл Антимонопольного комітету України на концентрацію у випадках передбачених законом.

Порядок погодження з Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями рішень визначений Положенням про порядок погодження з органами Антимонопольного комітету України рішень органів влади, органів адміністративно-господарського управління та контролю органів місцевого самоврядування щодо демонополізації економіки, розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 01.04.1994 № 4-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.04.1994 № 78/287.

Втім, незважаючи на те, що Місцеві правила приймання стічних вод можуть вплинути на стан конкуренції для суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність в межах міста Харкова, їх проект не погоджувався з територіальним відділенням.

Аналізом змісту Місцевих правил приймання стічних вод встановлено наявність окремих дискримінаційних положень, які можуть негативно вплинути на умови конкуренції суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність на території м. Харкова. При цьому, зазначені положення не відповідають Правилам.

1) Пунктом 3.6 Місцевих правилах приймання стічних вод передбачено зобов'язання споживачів щодо отримання перед укладанням договору Технічних умов на приймання стічних вод у каналізаційну мережу м. Харкова (надалі – Технічні умови на приймання стічних вод).

Втім, відповідно до абзацу шостого пункту 2.4. Правил приймання стічних вод Технічні умови на приймання стічних вод необхідно отримувати лише у випадку збільшення об'ємів стічних вод. Інших випадків, які б вказували на необхідність отримання споживачами Технічних умов на приймання стічних вод, діючим законодавством не передбачено.

За змістом Технічні умови на приймання стічних вод збігаються з Технічними умовами на приєднання, оскільки містять інформацію, зокрема, щодо об'ємів скидання та якості стоків споживачів, яка міститься в технічних умовах на приєднання.

Тобто, для укладання договору відповідно до Місцевих правил приймання стічних вод КП «Харківводоканал» вимагає від споживачів отримання Технічних умов на приймання стічних вод, що не передбачено діючим законодавством.

При цьому, у разі відсутності Технічних умов на приймання стічних вод для споживача можливо настання негативних наслідків, а саме:

- не укладання договору на приймання стічних вод (пункт 3.6 Місцевих правил приймання стічних вод);
- заборона скидати стічні води у каналізаційну мережу без Технічних умов на приймання стічних вод (пункт 3.15 Місцевих правил приймання стічних вод);
- відключення споживача від централізованої системи водовідведення (пункт 3.36.1 Місцевих правил приймання стічних вод).

Отже, положення Місцевих правил приймання стічних вод встановлює додаткові, непередбачені діючим законодавством вимоги щодо отримання Технічних умов на приймання стічних вод при укладанні договору.

2) Відповідно до пункту 3.12. Місцевих правил на приймання стічних вод Технічні умови на приймання стічних вод діють на період зберігання кількості і складу стічних вод споживача, але не більше трьох років. Після закінчення цього терміну Технічні умови на приймання стічних вод необхідно переоформлювати з наданням і виконанням необхідної документації.

Втім, відповідно до пункту 2.4. Правил приймання стічних вод підприємства зобов'язані, зокрема, при збільшенні об'ємів стічних вод - звернутися до Водоканалу за одержанням нових технічних умов на приймання стічних вод Підприємства до міської каналізації та переоформленням договору.

Поняття термінів та строків регламентовані главою 18 Цивільного кодексу України (надалі - ЦКУ). Так, положенням статті 251 ЦКУ визначено, що строком є певний період у часі, зі спливом якого пов'язана дія чи подія, яка має юридичне значення. Терміном є певний момент у часі, з настанням якого пов'язана дія чи подія, яка має юридичне значення. Стаття 252 ЦКУ закріплює загальні положення щодо обчислення строків та термінів. Згідно з частиною першою цієї статті строк може обчислюватися роками, місяцями, тижнями, днями або годинами. Відповідно до частини другої цієї статті термін визначається календарною датою або вказівкою на подію, яка має неминуче настати, тобто має об'єктивний характер. Особливості такого визначення терміну виражаються в тому, що заздалегідь невідома точна дата настання терміну.

Таким чином, положеннями пункту 2.4. Правил приймання стічних вод визначений термін дії Технічних умов на приймання стічних вод, адже жоден споживач не може заздалегідь знати, коли в нього відбудеться збільшення об'ємів стічних вод. В той же час положення пункту 3.12 Місцевих правил встановлюють строк дії Технічних умов на приймання стічних вод – 3 роки без об'єктивних на те причин.

Слід також зазначити, що за результатами письмового опитування близько 20 споживачів - суб'єктів господарювання повідомили, що з урахуванням незмінності стану та обсягу стічних вод, вони змушені кожні три роки отримувати нові Технічні умови на приймання стічних вод, що призводить до ущемлення їх інтересів.

Таким чином, передбачений Місцевими правилами приймання стічних вод обов'язок споживачів отримувати перед укладанням Договору, а потім кожні три роки Технічні умови на

приймання стічних вод встановлюють додаткові, непередбачені діючим законодавством України обмеження.

Отже, Місцеві правила приймання стічних вод містять дискримінаційні положення щодо отримання та користування послугами з централізованого водовідведення, що не передбачені діючим законодавством України.

Рішення органів місцевого самоврядування мають бути спрямовані на заохочення конкуренції. Однак, Міська рада під час затвердження Місцевих правил не врахувала вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

У розумінні статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів місцевого самоврядування є прийнятті будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов, тощо) або будь-які інші дії та бездіяльність, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Застосування вищенаведених пунктів Місцевих правил приймання стічних вод може призвести до настання негативних наслідків у вигляді спотворення конкуренції.

Під спотворенням конкуренції мається на увазі можливість настання наслідків, що полягають у зміні об'єктивно існуючих факторів, які обумовлюють інтенсивність конкуренції, можливість учасників ринку конкурувати між собою на відповідному ринку.

Міська рада 01.08.2012 та 22.01.2014 вносила зміни до Місцевих правил приймання стічних вод. Втім, положення, що містять дискримінаційні умови, залишились без змін.

Враховуючи наведене, бездіяльність Міської ради по невнесенню змін до Місцевих правил приймання стічних вод, що містять дискримінаційні умови, не передбачені діючим законодавством України, щодо:

- зобов'язання одержувати при відсутності змін в обсягах стічних вод Технічні умови на приймання стічних вод (пункт 2.4.1. Місцевих правил приймання стічних вод) та наслідки за їх відсутність (пункти 3.6, 3.15, 3.36.1, 7.27 Місцевих правил приймання стічних вод);

- встановлення строку дії Технічних умов на приймання стічних вод (пункт 3.12 Місцевих правил приймання стічних вод), замість терміну як це передбачено пунктом 2.4. Правил приймання стічних вод.

містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме бездіяльність, яка може призвести до спотворення конкуренції.

Крім того, в зв'язку з тим, що відповідно до пункту 1.6. Правил приймання стічних вод виконавчі органи місцевого самоврядування затверджують місцеві правила за поданням водоканалу, адміністративною колегією територіального відділення надані рекомендації КП «Харківводоканал» від 06.12.2016 № 145-рк/к про припинення бездіяльності, яка полягає у не ініціюванні внесення змін до вищезазначених положень Місцевих правил приймання стічних вод, та містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монополією (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водовідведення.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає ХАРКІВСЬКІЙ МІСЬКІЙ РАДІ (ідентифікаційний код – 04059243) такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити бездіяльність, яка полягає у невнесенні змін до Місцевих правил приймання стічних вод, що містять дискримінаційні умови, не передбачені діючим законодавством України обмеження, щодо:

- зобов'язання одержувати при відсутності змін в обсягах стічних вод Технічні умови на приймання стічних вод (пункт 2.4.1. Місцевих правил приймання стічних вод) та наслідки за їх відсутність (пункти 3.6, 3.15, 3.36.1, 7.27 Місцевих правил приймання стічних вод);

- встановлення строку дії Технічних умов на приймання стічних вод (пункт 3.12 Місцевих правил приймання стічних вод), замість терміну як це передбачено пунктом 2.4. Правил приймання стічних вод.

та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме бездіяльність, яка може призвести до спотворення конкуренції, а також усунення причин виникнення цього порушення та умов, що йому сприяють.

Припинити бездіяльність шляхом надання до територіального відділення на погодження проект рішення виконавчого комітету Харківської міської ради щодо внесення змін до Місцевих правил приймання стічних вод, **в 3-місячний термін** з дня отримання відповідного подання КП «Харківводоканал».

Звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 46 вищезазначеного Закону, за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції закривається.

Голова колегії

Н.В. Фастова